

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ukazanie faktów historycznych zmieniających bieg wydarzeń jako szansy rozwoju Kościoła;
- przedstawienie najważniejszych założeń I i II Soboru Watykańskiego.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- przedstawia rozwój nauczania Kościoła podczas Soborów Watykańskich;
- omawia najważniejsze dokumenty I i II Soboru Watykańskiego;
- wymienia papieży inicjatorów Soborów Watykańskich.

Wartości

- uwzględnienie nauki soborów w swoim życiu;
- modlitwa w intencji Kościoła na całym świecie.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – miniwykład. Nauczyciel podaje najważniejsze informacje dotyczące soborów: kto zwołuje, w jakim celu, gdzie odbywa się sobór, jakie sprawy podejmowane są przez uczestników obrad.

Od tzw. Soboru Jerozolimskiego do dnia dzisiejszego odbyło się wiele zgromadzeń soborowych. Kościół uznał za ekumeniczne, czyli powszechne, dwadzieścia jeden soborów. Możemy podzielić je na trzy grupy. Pierwsza to tzw. sobory Kościoła niepodzielonego, czyli przed wielką schizmą. Do tej grupy należy osiem soborów: Sobór Nicejski I (325), Sobór Konstantynopoliński I (381), Sobór Efeski (431), Sobór Chalcedoński (451), Sobór Konstantynopoliński II (553), Sobór Konstantynopoliński III (680), Sobór Nicejski II (787) oraz Sobór Konstantynopoliński

ski IV (869). Drugą grupę stanowią sobory średniowieczne i mamy w niej dziesięć soborów: Sobór Laterański I (1123), Sobór Laterański II (1139), Sobór Laterański III (1179), Sobór Laterański IV (1215), Sobór Lyonński I (1245), Sobór Lyonński II (1274), Sobór Wienneński (1311–1312), Sobór Konstancjański (1414–1418), Sobór Bazylejsko–Ferrarsko–Florencko–Rzymski (1431–1445) oraz Sobór Laterański V (1512–1517). Ostatnią grupą są trzy sobory nowożytny: Sobór Trydencki (1545–1563), Sobór Watykański I (1869–1870) i Sobór Watykański II (1962–1965).

<https://biblia.wiara.pl/doc/4763333.Sobory-powszechno-w-Kosciele/4> (dostęp: 15.07.2022).

Podsumowanie: sobór to uroczyste zgromadzenie kolegium biskupów i innych przedstawicieli Kościoła obradujące wraz i pod przewodnictwem biskupa Rzymu lub jego przedstawiciela. Podczas obrad podejmowane są ważne zagadnienia dotyczące Kościoła, a zwłaszcza jego jedności w sprawach dogmatycznych i organizacyjnych.

Sobór powszechny może zwołać tylko biskup Rzymu, czyli urzędujący papież. On również określa zagadnienia, które mają być podjęte przez ojców soborowych.

W soborze uczestniczą biskupi, którzy są członkami kolegium biskupów, mają oni prawo i obowiązek uczestniczenia w soborze powszechnym z głosem decydującym. Na obrady soboru mogą zostać zaproszeni także inni. Dekrety przyjęte na soborze, muszą być potwierdzone przez papieża i na jego polecenie ogłoszone.

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z podręcznikiem. Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy, każda otrzymuje kartę pracy do wypełnienia (załącznik 1). Z wykorzystaniem podręcznika jedna grupa opracowuje Sobór Watykański I, druga Sobór Watykański II. Następnie przedstawiciel grupy prezentuje wykonaną pracę.

Podsumowanie: I i II Sobór Watykański to bardzo ważne wydarzenia w historii Kościoła. Ich zwołaniu przyświecała troska o losy Kościoła.

Zakończenie

Nauczyciel odczytuje dwa fragmenty, opisujące znaczenie II Soboru Watykańskiego: Rewolucja w dziejach katolicyzmu, busola dla Kościoła XXI wieku – tak oceniany jest Sobór Watykański II 50 lat po jego rozpoczęciu. Przyniósł on przełomowe reformy: otwarcie na dialog z innymi religiami oraz wyznaniem i zapoczątkował zmiany w liturgii. Było to najważniejsze wydarzenie w nowożytnej historii Kościoła, które zmieniło jego oblicze i odnowiło liturgię. Znaczenie Soboru najlepiej obrazuje przypomnienie, jaki był Kościół katolicki przed tym

historycznym przełomem. Msze odprawiano po łacinie, której nie rozumiał prawie nikt, zaś ksiądz stał tyłem do wiernych. Biblia nie była masowo czytana. Katolicy i wyznawcy innych religii patrzyli na siebie z nieufnością, na Żydów spoglądano z nieufnością. Kościół w tzw. Trzecim Świecie i najbiedniejsi nie byli w centrum uwagi Rzymu. Nowa msza, owoc reformy liturgii, odprawiana w językach narodowych, z aktywnym udziałem wiernych, wprowadzenie nowatorskich elementów muzycznych głęboko zmieniły życie katolików na całym świecie. Jan Paweł II, uczestniczący w nim jako biskup i arcybiskup od pierwszego do ostatniego dnia, uznał, że był to „sobór tożsamości chrześcijan”. Kardynał Ratzinger powiedział w wywiadzie w 1977 roku, że Vaticanum II było „trzęsieniem ziemi i jednocześnie ozdowieńcym kryzysem”.

<https://dzieje.pl/aktualnosci/50-lat-temu-papiez-jan-xxiii-otworzyl-obrady-soboru-watykanskiego-ii> (dostęp: 15.07.2022).

Często nie zdajemy sobie nawet sprawy, że gdyby nie reformy Vaticanum II, nasz udział w życiu Kościoła byłby inny i – w przypadku świeckich – bardziej ograniczony. Powszechny dostęp i zachęta do lektury Pisma Świętego, czynne zaangażowanie w liturgię (również kobiet), mnóstwo ruchów i wspólnot katolickich działających prawie w każdej parafii – nie mielibyśmy tego bez Soboru Watykańskiego II. Kościół katolicki poprzez reformy Soboru Watykańskiego II nie zmienił swej doktryny, ale ocenę świata zewnętrznego. Otwierając się na dialog z kulturami i religiami, nie wprowadził czegoś zupełnie nowego, ale powrócił do tradycji apostołskich i patrystycznych. Uznał też, że aby móc skutecznie pełnić swe posłannictwo, musi się nieustannie odnawiać i odczytywać znaki czasu.

<https://misyjne.pl/co-wniosl-sobor-watykanski-ii/> (dostęp: 15.07.2022).

Notatka

Sobór Watykański I – obradował w latach 1869–1870. Zwołany został przez Piusa IX. Najważniejsze dokumenty: *Pastor aeternus* (o nieomylności papieża), *Dei Filius* (o Objawieniu i relacji między wiarą i rozumem).

Sobór Watykański II – zwołany przez Jana XXIII, obradował w latach 1962–1965. Obrady zamknął Paweł VI. Uchwalono 4 konstytucje, 9 dekretów i 3 deklaracje.

Korelacja z edukacją szkolną

- filozofia – kryteria rzetelnej dyskusji w sporach światopoglądowych;
- wiedza o społeczeństwie – religia jako zjawisko społeczne;
- geografia – wpływ religii na życie społeczne i gospodarke.